

การจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2

นายวิเชียร ภูสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-156-7

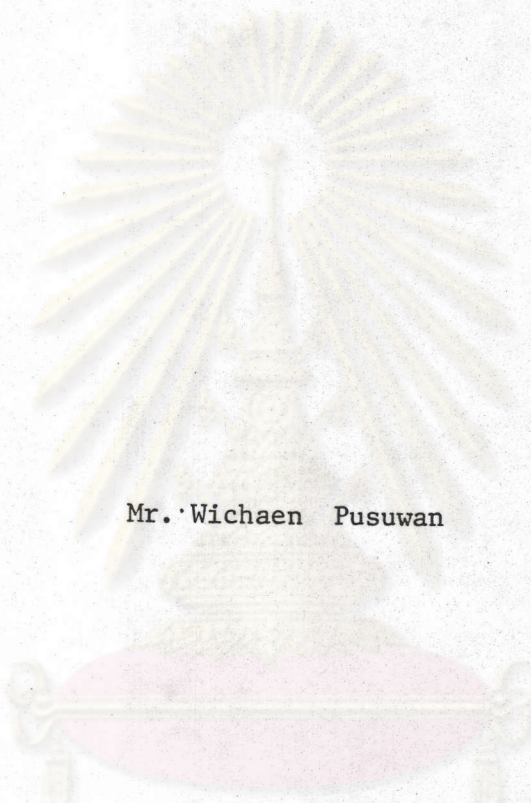
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015603

117460795

AN ORGANIZATION OF VOCATIONAL CORE SUBJECTS
EDUCATION IN UPPER SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO

Mr. Wichaen Pusuwan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-156-7

วิเชียร ภูสุวรรณ : การจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 (AN ORGANIZATION OF VOCATIONAL CORE
SUBJECTS EDUCATION ON UPPER SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอด, 252 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร ครูผู้สอน
วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ และหัวหน้าฝ่ายแนะแนว ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้นจำนวน 302 ฉบับ ได้รับกลับ
คืนจำนวน 259 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.76 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โรงเรียนจัดแผนการเรียนโดยพิจารณาจากความ
พร้อมของโรงเรียนเป็นหลัก การจัดครูเข้าสอนส่วนใหญ่จัดตามวุฒิ วิชาเอก-โท การจัดเตรียมเอกสาร
ประกอบหลักสูตรส่วนใหญ่จัดหาและจัดทำโครงการสอน แผนการสอน การจัดเตรียมสื่อการสอน สถานที่ที่
ใช้สอนและฝึกงาน ส่วนใหญ่จัดหาและจัดทำสื่อการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้ห้องปฏิบัติการ และโรงฝึกงานของ
โรงเรียน การจัดเตรียมบริการแนะแนวส่วนใหญ่จัดทำแบบสอบถาม และมีการวางแผนปฐมนิเทศนักเรียน
ศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายกลุ่ม การจัดเตรียมประเมินผลหลักสูตรส่วนใหญ่จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้
และข้อสอบ

สำหรับปัญหาด้านการเตรียมการที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ ครูผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์
อาคารสถานที่มีจำนวนไม่เพียงพอ นักเรียนขาดความสนใจที่จะฝึกงาน ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การวัดผลประเมินผลไม่เพียงพอ

ด้านการดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบ
การสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบสาธิต แบบบรรยายและแบบค้นคว้า จัดให้นักเรียนฝึกงาน
ภายในโรงเรียนและที่บ้าน การวัดผลประเมินผลดำเนินการทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียน ฝ่ายแนะแนว
ส่วนใหญ่จัดบริการแนะแนว และมีการกำหนดบุคลากรในการนิเทศและติดตามผล

สำหรับปัญหาด้านการดำเนินงานที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ เอกสารประกอบหลักสูตรมีจำนวนไม่เพียงพอ
ขาดการแนะนำชี้แจงการใช้สื่อการสอน ครูขาดทักษะในการจัดทำข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ บุคลากร
แนะแนวมีจำนวนไม่เพียงพอ

ด้านการติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในการเตรียมการโรงเรียนส่วนใหญ่
สอบถามหัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้สอน และนักเรียน ส่วนการดำเนินการส่วนใหญ่สังเกตการปฏิบัติงานของ
บุคลากร ชักถามนักเรียนและครู

สำหรับปัญหาด้านการติดตามประเมินผลที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ บุคลากรผู้รับผิดชอบในการติดตาม
ประเมินผลมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดการวางแผนในการติดตามประเมินผล เครื่องมือสำหรับรวบรวม
ข้อมูลยังไม่เพียงพอ นโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลไม่ชัดเจน ขาดความร่วมมือ
จากบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
(Signature)
(Signature)

WICHAEN PUSUWAN : AN ORGANIZATION OF VOCATIONAL CORE SUBJECTS
EDUCATION IN UPPER SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO : THESIS
ADVISOR : ASST. PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D., 252 PP.

The purpose of this research was to study the organization of vocational core subjects education and problems in upper secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Educational Region Two. Three hundred and two questionnaires were distributed to school administrators, teachers of vocational core subjects and heads of the guidance division, and 259 copies or 85.76 percent were completed and returned. Data were analyzed into percentage. The research findings were as follows.

With regards to the preparation for vocational core subjects education organization it was revealed that vocational core subjects learning programme was mainly based upon schools' readiness. Teachers were appointed to teach according to their major and minor subjects. For curriculum materials there was a provision for teaching plan, lesson plan and teaching aids. Teachers were encouraged to use school laboratories and shops. For guidance and counseling service questionnaires were developed and orientation was planned for students. Learning objectives and test papers were prepared for curriculum evaluation.

With regards to problems of preparatory stage it was found that the deficiency in numbers of teachers, teaching materials and shops, students' lack of interest in work practice and teachers' lack of knowledge and understanding in testing and evaluation were main obstacles.

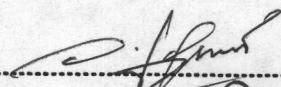

With regards to the organization of vocational core subjects education the findings revealed that most schools encouraged teachers to use teaching aids and most teachers used demonstration, lecturing and self-study as teaching methods. Students were directed to practice their work experience at school and home as well. Both formative and summative evaluations were conducted. Guidance and counseling was provided for students. There was also school personnel assigned to supervise and follow-up activities.

With regards to problems in organizing vocational core subjects education deficiency in curriculum materials, lack of directions and explanation for using teaching aids, lack of knowledge and skills among teachers in constructing test papers and analyzing test items and deficiency in guidance and counseling personnel were mentioned as main obstacles.

The follow-up activity and evaluation of organizing vocational core subjects education it was revealed that at a preparatory stage in most school heads of the departments, teachers, and students were informed before setting up the learning programme. At an action stage, observation of personnel performance and teachers and students inquiring were employed.

Problems in the follow-up activity and evaluation it was found that personnel deficiency in follow-up activity and evaluation, lack of follow-up activity planning, deficiency in data collecting tools, the unclear follow-up activity policy and the lack of cooperation from related personnel were among important obstacles.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร .....
ปีการศึกษา ..... 2531 .....

ลายมือชื่อนิสิต ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย พร้อมทั้งให้แนวคิด ให้กำลังใจอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความราบรื่นนับแต่เริ่มต้นและสิ้นสุดลงด้วยความ เรียบร้อย ดัง เจตนารมณ์ทุกประการ ก็เพราะความกรุณาของบุคคลที่เคารพดังต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ดร. นิพนธ์ ไทยพานิช อาจารย์ผู้สอนและกรรมการวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาแนะนำตรวจสอบพร้อมต่าง ๆ ด้วยความ เอาใจใส่ เป็นอย่างดียิ่ง

อาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์อารีรัตน์ วัฒนสิน อาจารย์ ดร. ดนัย ศิษย์บุตร อาจารย์ ดร. ภูซงค์ วัฒนา และอาจารย์ ดร. รัชณี วิเศษสังข์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แบบสอบถาม และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ประจำปีการศึกษา 2531 เป็นเงินจำนวนหนึ่ง

อาจารย์นิยม เสรีรัตน์ อาจารย์สมศักดิ์ สีกาสุรพิสุทธิ์ อาจารย์ถนอม คังอินทร์ และคณะศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ประจำเขตการศึกษา 2 ทุกคน กรุณาให้คำแนะนำและ ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ ให้คำแนะนำและช่วยปรับแก้บทความภาษาอังกฤษ

ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ หัวหน้า ฝ่ายแนะแนว ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ได้ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน

ขอขอบพระคุณดีและความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้แก่ คุณพ่อคุณแม่ คุณหม่อม คงทอง คุณชลดดา ภูสุวรรณ คุณอารี ภูสุวรรณ ที่ห่วงใยและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง

วิเชียร ภูสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
คำถามที่ต้องการคำตอบ	10
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย	11
การเสนอผลการวิจัย	13
2. ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร	15
องค์ประกอบของหลักสูตร	16
การนำหลักสูตรไปใช้	17
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524	19
จุดประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรวิชาพื้นฐาน	
วิชาอาชีพ	22
การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	25
นโยบายการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ	25
การจัดแผนการเรียน	27

บทที่	หน้า
การจัดครูเข้าสอน	29
การจัดเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร	30
การจัดเตรียมสื่อการสอน สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ...	32
การจัดเตรียมบริการแนะแนว	34
การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล	37
การดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	40
กิจกรรมการเรียนการสอน	40
การใช้สื่อการสอน สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน	43
การวัดผลและการประเมินผล	47
การจัดบริการแนะแนว	50
การนิเทศและติดตามผล	53
การติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	58
สภาพเขตการศึกษา 2	59
3. วิธีดำเนินการวิจัย	63
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	63
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	68

ตอนที่ 2	สภาพการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ซึ่งประกอบด้วย การเตรียม การ การดำเนินการ และการติดตาม ประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	83
ตอนที่ 3	ปัญหาการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ในด้านการเตรียมการ การดำเนินการ และการติดตามและประเมินผล การจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	121
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	153
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	153
	วิธีดำเนินการวิจัย	153
	สรุปผลการวิจัย	154
	อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	162
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	179
บรรณานุกรม		180
ภาคผนวก		189
ประวัติผู้วิจัย		252

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	65
2	สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ภูมิการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหรือประสบการณ์ในการทำงาน	69
3	จำนวนคาบการสอน จำนวนครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ และหน้าที่ อื่น ๆ ของครูผู้สอน	71
4	การปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของหัวหน้าฝ่ายแนะแนว	73
5	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้บริหาร ครูผู้สอน และหัวหน้าฝ่ายแนะแนว	74
6	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ หรือวิชาอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน	76
7	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ หรือหลักสูตร วิชาอาชีพของครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	78
8	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และการจัดแนะแนวในโรงเรียนของหัวหน้า ฝ่ายแนะแนว	81
9	การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียน ...	84
10	การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดครูเข้าสอน	86
11	การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมเอกสาร ประกอบหลักสูตร	88
12	การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสื่อ การสอน สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน	90

ตารางที่		หน้า
13	การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมบริการ แนะแนว	93
14	การเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียม ประเมินผลหลักสูตร	98
15	การดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดการเรียน การสอน	102
16	การดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการใช้สื่อการสอน สถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงาน	105
17	การดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	108
18	การดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดบริการแนะแนว .	109
19	การดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการนิเทศและ ติดตามผล	113
20	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการเตรียม การจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	114
21	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการดำเนินการ จัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	117
22	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดแผน การเรียน	121
23	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดครู เข้าสอน	123
24	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียม เอกสารประกอบหลักสูตร	125
25	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียม สื่อการสอน สถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงาน	127

ตารางที่		หน้า
26	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียม บริการแนะแนว	130
27	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียม ประเมินผลหลักสูตร	135
28	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดการ เรียนการสอน	136
29	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการใช้สื่อการ- สอน สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน	139
30	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	142
31	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการจัดบริการ แนะแนว	144
32	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการ เตรียมการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	147
33	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการ ดำเนินการจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ	150

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย